

บทละคอน เรื่อง
อิเหนา
ตอน ประสันตาต่อนก
กรมศิลปากรปรับปรุงใหม่

จัดพิมพ์ขึ้นไว้
สำหรับฝึกซ้อมศิลป์และนักเรียนนาฏศิลป์

ของ
กรมศิลปากร

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓

บทละครคอน เรื่อง

อิเหนา

ตอน ประสันตาต่อนก

กรมศิลปากรปรับปรุงใหม่

จัดพิมพ์ขึ้นไว้

สำหรับฝึกซ้อมศิลปินและนักเรียนนาฏศิลป์

ของ

กรมศิลปากร

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓

บทละคร เรื่อง

อิเหนา

ตอน ประสันตาต่อนก

กรมศิลปากรปรับปรุงใหม่

จัดพิมพ์ขึ้นไว้

สำหรับฝึกซ้อมศิลป์และนักเรียนนาฏศิลป์

ของ

กรมศิลปากร

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓

เลขที่

เลขหมู่

เลขทะเบียน ร.๒๒๗๕๖

คำนำ

ยอมเป็นทรกนอยแฉว่า เนื้อเรื่องของตะคองอิเหนา แต่เดิมเป็น
เรื่องของชาว ได้เข้ามาสู่วรรณกรรมและนาฏกรรมของไทย ดัง
แต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
ทรงเล่าไว้ว่า “เจ้าฟ้าพระราชธิดา ๒ พระองค์ ของสมเด็จพระเจ้า
บรมโกศ คือ เจ้าฟ้ากนกทัศและเจ้าฟ้ามงกุฎ ทรงมีชาหลวงเป็นหญิง
แซกมลายูเชิดส่ายพวกเซดยทได้มาแต่เมืองปัตตาน พวกชาหลวงแซก
เหล่านั้น ได้นำทำนเรื่องอิเหนาถวายให้ทรงฟัง เจ้าฟ้าหญิงทั้งสอง
พระองค์ชอบพระพลูทัย จึงทรงแต่งอิเหนาเป็นบทตะคองของคณะเรื่อง
เรียกว่าดาหลังเรื่อง ๓ อิเหนาเรื่อง ๓ แต่เป็นเรื่องของอิเหนาด้วยกัน
คนจึงมักเรียกกันว่าอิเหนาใหญ่เรื่อง ๓ อิเหนาเล็กเรื่อง ๓” ซึ่งสมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า “เห็นจะหมายความว่า
กันในครั้งกรุงเก่าว่า อิเหนาของพระองค์ใหญ่เรื่อง ๓ อิเหนาของ
พระองค์เล็กเรื่อง ๓ จะหาได้หมายความว่าอย่างอื่นไม่” นักศึกษาทาง
ภาษาและกระแสดำเนินมาของวัฒนธรรม ต่างก็โต้แย้งข้อนี้ถึงเกิด
ด้วยความสงสัยว่า คำว่า ซึ่งใช้กันอยู่โดยปกติ ก็ดูเหมือนจะเป็น
อักษรคำ แต่เหตุใดเมื่อนำเข้ามาใช้ในบทตะคองเรื่องอิเหนาของเรา จึง
กลายเป็นคำเนียงอักษรดังไป เช่น ดาหลัง เป็น ดาหลัง, บัดัน เป็น บัดัน,
ดียวา เป็น ยิวา, เบนคน เมื่อบรรณการทางภาษามลายูดงน ก็ยอม
จะเป็นเครื่องช่วยให้เรามองเห็นทางที่เรื่องอิเหนาก่อนจะเข้าสู่ราชสำนัก
กรุงศรีอยุธยาได้ ผ่านมาทางทิศตะวันตกก่อน ซึ่งมีหลายท่านได้
ตั้งข้อสงสัยอยู่แล้วว่า น่าจะผ่านนครศรีธรรมราชเข้ามา และข้อสงสัยนี้
ยอมเป็นทประจักษ์แจ่มชัดตามข้อทรงสันนิษฐานของสมเด็จพระเจ้า

กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งทรงตั้งนัยฐานไว้ว่า “ผู้ทนายเรื่อง
 อีเหินาเข้ามาเล่าในกรุงสยามครั้นกรุงเก่า นั้น คงจะเป็นคนชวาหรือมลายู
 แตกคงจะมลายูแน่ ด่านนั้นจะเป็นชาวมลายูทางบกก็ได้ ซึ่งพูด
 ไทยได้เป็นอย่างดีชาวนอก หรือเป็นคนไทยชาวนอกที่พูดมลายูได้ เหตุ
 ฉะนั้น ถ้าเนยงข้อเดียวแต่คำมลายูทางบกที่ใช้ในเรื่องอีเหินา จึงมีเพียง
 หนึ่งเป็นเพียงชาวนอก ด้วยภาษามลายูกัด ชวา กัด ไม่น่าจะมี ถ้า
 ไม่น่าจะมีชาวนอกมาแทรกแถว ข้อเดียวในหนังสืออีเหินา ก็ไม่น่าจะ
 ใช้เพียงหนึ่งคน ตัวอย่างเช่น ตาฮ่า เป็น ตาหา, ตั้งคัสซาร์ เป็น ตั้ง-
 หัสสำหรับ, บายัน เป็น บาหยัน, วายง เป็น ว่าหยง เป็นต้น แทนเป็นการ
 เดาโดยแท้ “ไม่มีหลักฐานอะไรประกอบ” กระแต่พระดำริดังกล่าว
 แม้จะทรงยอมรับว่า “เป็นการเดาโดยแท้ ไม่มีหลักฐานอะไร
 ประกอบ” แต่ก็เป็นข้อทรงตั้งนัยฐานของท่านผู้ ซึ่งปรากฏด้วยลักษณะ
 อักษรเป็นรายแรก จึงเท่ากับได้ทรงประทานแนวทางให้นักศึกษาผู้ใฝ่ใจ
 ทางมาของวัฒนธรรมเรื่องหล่อปล้นคนควาหารายละเอียดสืบไป

เมื่อได้นำเรื่องอีเหินามาสร้างเป็นบทละครตอนหนึ่งในภาษาไทยแล้ว ก็
 ปรากฏว่าได้รับความนิยมยกย่องเป็นอันมาก แม่เมื่อเดียวกึ่งร้อยยี่สิบ
 แล้ว ในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงรวบรวม
 คณะละครของเจ้านคร (ศรีธรรมราช) เข้ามาในกรุงธนบุรี ก็ได้โปรด
 ให้ฝึกหัดจัดแต่งละครเรื่องอีเหินา ตามบทนิพนธ์ในกรุงเก่าเฝ้า
 ตั้งได้กล่าวไว้ในตอนแล้ว ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ก็ปรากฏ
 ว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้โปรดให้บรรดากวีช่วย
 กันรวบรวมและแต่งบทละครบทเรื่องดาหังและอีเหินา แล้วทรงตรวจ
 ครวแก้ไข ครวขึ้นไว้เป็นพระราชนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ในรัชกาลที่ ๑ นั้น

ค

ทรงส่งเรื่อง ต่อมาในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนาขึ้นใหม่ให้เหมาะสมอย่างดี แก่การแสดงละครหน้า ซึ่งกล่าวกันว่า มนุษย์ชมพระราชนิพนธ์มาก มุ่งสนใจในบทพระราชนิพนธ์ครั้งรัชกาลที่ ๑ จึงเป็นเหตุให้ฉบับครั้งรัชกาลที่ ๑ ชาติหายสาบสูญไปเสียเกือบหมด ยังคงมีผู้เก็บรักษาไว้ได้เป็น บางตอน ซึ่งหอพระสมุดฯ ได้เคยรวบรวมฉบับคัมภีร์ไว้แล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ส่วนบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ ปรากฏว่ามนุษย์นำไปใช้เป็นบทเล่นละครนอกกันตลอดมา แต่ก็มีกนิยมนั้นกันไปตามบท จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้าง ก็เพียงแต่ดัดเติมดัดทอน เพื่อให้เหมาะแก่เวลาและโอกาส ต่อมาในตอนปลายรัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎพระยาศรีสุนทรโวหาร ได้ทรงปรับปรุงบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ นั้น เฉพาะบางตอนตั้งแต่ตัดดอกไม้ถวายกษัตริย์ ถึง ท้าวดาหาวงสรวง ให้เป็นแบบแห่งการแต่ง ซึ่งทรงเรียกว่า “ละครนอกดึกดำบรรพ์” และทรงผูกจัดซ้อมคณะละครของท่าน เจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) ให้นำออกแสดง ณ โรงละครนอกดึกดำบรรพ์ ซึ่งบทพระนิพนธ์ทกล้วน กรมศิลป์ากรก็ได้เคยนำออกแสดง ณ โรงละครศิลปากรคราวหนึ่ง เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ยังมีคอนฮอนซึ่งทรงพระนิพนธ์บทค้างไว้ไม่จบตอนและมีได้นำออกแสดงกม

เมื่อสมัยรัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระเจ้าฯ กรมหลวงนครราชสีมา ทรงมีละครส่วนพระองค์อยู่คณะหนึ่ง เรียกชื่อว่า “คณะสวนกุหลาบ” ได้ทรงดัดทอนแก้ไขบทละครของเก่า และทรงพระนิพนธ์ปรับปรุงบทให้

กะทรวัดเหมาะแก่การแต่งในสมัยนั้น แล้วโปรดให้ละคอนคณะดวน
 กุหลาบของพระองค์แต่งหลายเรื่องหลายตอน ปรากฏว่าละคอนคณะนี้
 ได้รับความนิยมนกย่องในทางศิลปะอยู่เป็นอันมาก ในบรรดาบทที่ทรง
 ปรับปรุงแก้ไขไว้นั้น มีเรื่องอิเหนาซึ่งทรงปรับปรุงขึ้นจากพระราชนิพนธ์
 ในรัชกาลที่ ๒ อยู่หลายตอน และกรมศิลปากรได้บทที่ทรงปรับปรุงแก้ไข
 เหล่านี้มา พิจารณาเห็นว่า ถ้าได้มีโอกาสนำมาฝึกหัดนักเรียนของ
 โรงเรียนนาฏศิลป์และคีตศิลป์ของกรมศิลปากร ให้สามารถแสดงได้ตาม
 บทนั้นๆ ก็จะเป็นทางออกงานในศิลปะด้านนี้เป็นอย่างดี ทงท่านจะ
 ให้การฝึกหัดและควบคุมการฝึกซ้อมให้เบนไปด้วยดี ก็มิใช่ คือ หม่อม
 แฉว ดันทองด้วง ผู้ซึ่งเคยเบนคีตศิลป์มโหรีมาในสมัยนั้น เมื่อได้นำ
 ความคิดเห็นปรึกษากับหม่อมแฉว ดันทองด้วง ก็เห็นด้วย และยินดี
 รับจะช่วยเหลือตามที่กรมศิลปากรมุ่งหมาย ทงให้คำแนะนำว่า บทที่
 ทรงปรับปรุงไว้นั้น อาจเหมาะสมในสมัยนั้น ถ้าจะนำออกแสดงในสมัย
 ของเราได้ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เมื่อมีความเห็นร่วมกัน
 จึงตกลงนำเอาบทละคอนเรื่องอิเหนา ตอนซึ่งเรียกว่า “ประชันตาต่อนก”
 ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนครราชสีมา ทรงแก้ไขปรับปรุงไว้ มา
 ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปรับปรุงอีกชั้นหนึ่ง

ในการแก้ไขปรับปรุงใหม่นี้ ก็คงยืนตามบทเดิมที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ
 กรมหลวงนครราชสีมา ทรงแก้ไขปรับปรุงไว้ เพียงแต่ตัดตอนบางตอน
 ออก เพื่อให้การแต่งกะทรวัดและเปดยนเพลงร้องกับเพลงหน้าพาทย์
 บางเพลง กับแทรกการแต่งบางตอนเข้าไว้ตามสมควร ซึ่งเข้าใจกันว่า
 จะเป็นการส่งเสริมศิลปะให้เป็นทัศนคติชวนชมสำหรับท่านผู้ดูโดยทั่วไป

และเนื่องจากเปลี่ยนเพลงที่ใช้ในการแต่งหลายเพลง ซึ่งบางเพลงก็มี
 ดัชนีแบบแจกแถมมีสร้อยเพลงเป็นคำภาษาแขกอีกด้วย แต่คงจะ
 เนื่องจากใช้ร้องขับปากต่อกันตลอดมา จึงผิดเพี้ยนไป ไม่อาจทราบ
 ความหมายและคำแปลกันได้ ในการปรับปรุงบทใหม่ครั้งนี้ จึงแต่ง
 เพลงชาวนาใหม่สำหรับร้องแทรกเป็นสร้อยแทนของเดิม และบางเพลงก็
 เปลี่ยนใช้เนื้อร้องเป็นคำชาวดลอดกัม เช่นเพลงแขกยี่งก (ในหน้า ๑๔)
 ในการนี้ได้รับพระเมตตาจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจันทร์
 กานต์มณี และหม่อมเจ้าอรุณรัชชานันต์ ดัสดิวัตน์ โปรดแต่งคำชา
 วนาโดยตลอด ดังท่านผู้อ่านจะเห็นได้ในบทละคอนฉบับพิมพ์เล่มนี้
 ซึ่งนับว่าทรงพระเมตตาแก่กรรมศิลป์การเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณ
 ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เนื่องจากการปรับปรุงแก้ไขบทละคอนเรื่องอิเหนา ตอน "ประจันตา
 คือนก" นี้ กรรมศิลป์การได้ขอบพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าฟ้าอริยวงศ
 เชาวราช กรมหลวงนครราชสีมา ซึ่งได้ทรงปรับปรุงแก้ไขไว้เป็นหลัก
 และได้ปรับปรุงไปตามบทนั้น หากบทที่ปรับปรุงใหม่นกคิด การแต่ง
 ของศิลป์การที่น่าออกเด่นแก่ประชาชนนักดี สามารถอ่านนวยสำราญระ
 ประโยชน์และบันเทิงใจให้แก่ผู้ผู้ชมแล้วไซ้ ขออ้อม
 ถวายคำอวยพรเป็นมหกรรมดีการแด่สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นั้น ซึ่ง
 ด้วยทิพยสมบัติอยู่ ณ โลกโพ้น เทอญ ฯ

กองการสังคีต

กรรมศิลป์การ

๓ พฤศจิกายน ๒๔๕๓

บทละครตอน เรื่อง

อิเหนา

ตอน

ประสันตาด่อนก

ฉาก ๑ ห้องบรรทม

กลางคืน

— บิพาทย์ทำเพลง — วา —

— เบ็ดมาน —

— ซ้ำปโน —

๑ เมื่อนั้น

ระเด่นมณฑลเรืองศรี

นั่งนึกครึกไครในราตรี

ภูมิไม่สิ้นทนทรา ฯ

— สระสาม —

แต่เฝ้าเปรมปรีดกระหทัยจิต เหมือนพรวงนี้จะได้ชดจันตะหรา (นะน้องเอ๋ย)

พระกรรณตรับนับทูนนาพิกา ทรงคอยเวลาดจะคลาไคล (นะน้องเอ๋ย)

ฯ & คำ ฯ

— รื้อรำย —

๑ ครนประโคมย่ำด้ามยามเค็ช ภูวเรศยินต์จะมีไเหน
เล็ดจจากห้องทองทั้นใด คดาไคดไปทรวงอาชาชาญ ๖

๖ ๒ คำ — เต็มอ ๖

-- แยกอาหวัง --

๑ จังตาวัดครัดเรยกกมมา จุงมายนคอยทหน้าฉาน
๕ ขนทรวงอาชามทนนาน ออกจากราชฐานบัปถัน ๖

๖ ๒ คำ ๖

— เชิดฉิ่ง — ทอดหญ้าม้า — เดินทัพมา --

— บิดม่าน —

ฉาก ๒ ต่อนกเขา

เวลาเช้า

— เบ็ดม่าน —

— แยกหนังสือ —

๑ บคนน ประสันตพาเพียงคนขยัน
นั้กจะไปต่อนกเง่นสักวัน หาดำคัญคารมให้ส่มคิด

— สร้อย —

บุหรง มระปาคี เน้นเนอรวัง เบอรนุยานุ้ย มานัสสุวรรณ
(เจ้านก เขา บิน ร้องเพลง หวานเสนาะสำเนียง)

เตอรวัง ชาน่า เตอรวัง ชน เฮนดัก เน้นจาร์ เปอรจินตานุ้ย
(บินไปทางโน้น บินมาทางนี้ ต้องการแสวงหา คู่รักของมัน)

จิงแตงควเหมื่อนอย่างชาวบ้า โปกพันเกศาผ้าตะบิต
คาดตะกรุดดงย่นตักนอด้วพิษ ถอนเฒ่าเห่นบกริชกรวดกราย ฯ

— สร้อย —

— ร่าย —

เรยกบาวนักแดงนกหักเจ็ดคน วัชรนแตงควกถั่วจะสาย
อุ้มพะเนียดถ่อเต้าทงบาวนาย ออกจากค่ายเข้าดงพงไพร ฯ

ฯ ๖ คำ — เชิด ฯ

— ปี่พาทย์เริ่มทำเพลง—นกเขามะราปี^(๑) —

— มนกระนิคอื่น ๆ ออกมาก่อนแล้วหายไป —

— ร้อง —

แต่งอรุณแอร่มรามยามอุทัย รังสีไชยประไพผ่องดั่งเวหา
ผ่องมรวอนเคตาสดงผลกา หมู่บักษาค้นออกจากวงเวียน

(เสียงนก — นกบินว่อน)

ทวงเวงเซ่งผามะราบ

ตักถันมกของชรวงแซ่เลี้ยง

(เสียงนก — นกเขาเริ่มออก)

ฝูงนกเขาเคดาคูเรยกคูเคียง

ตั้งตำแหน่งเรียงรังนกจุยักกรู (ขึ้น)

บางชนคกฮักกตาทากรรม

ทงเรยกคุชคุมคุดอด้ (ขึ้น)

ผปากคตทประชันตางชนคุ

แถวจับคู่ผู้เมียเขาเคดยคตอ (ขึ้น)

ปี่พาทย์ทำเพลง “แขกเงาะ”

— จั๊บบำ มีขึ้นแขกบางตอน —

— ปี่พาทย์เปลี่ยนเป็นเพลง — ทายแขกฉิ่ง — ประชันตาออก —

— ร่าย —

๑ ดดเดยวเทยวมาในอรัญ

ไดยินนกเขาขึ้นเลี้ยงใหญ่

เปดียนชาทำกรรมนชอบใจ

ก็แฝงไม้หยดพวงมวง

เห่นนกยกเพนยตชนพาดพุ่ม

แอบดุ่มทุมเมียงหมอบยอบย่อง

นกคอตวรูกคนอง

กรรมรบบรองกันเต็มด ๗

๗ & คำ ๗

(มีนกเหยี่ยว)

๑ พอนกเถอนบนผดะประเปรียว

คินเหยยวเฉยวฉาบฉาบหน

ก็เรยกบาวให้ปลดเจ้าทนท

เกาะดพนาดตามมา ๗

๗ ๒ คำ — เชิด ๗

— บิดมาน —

ฉาก ๓ หน้าพลับพลารัตน
เวลากลางวัน

— ทหารเผ่ายามร้อง —

— สร้อยเพลงแขกกลพบุรี —

อาวดีบะฮัยยา เปนดยาก้า เซอะกาตัยัน (ะ-ฮัด-ฮ้าๆๆ) — ทวน
(ระวังภัย ผู้เผ่ายาม ทั้งหลาย)

อุซัว บินาคัง บินาทัง ฮัตตัน — ทวน
(จงไล่ สัตว์ สัตว์ ป่า)

ดาร์ง โอรัง เม็นดกเกดต
(ห้าม คน เข้ามาใกล้)

ซูไปยา รัตยะ ดัถามัด ดูกาฮารัต (เฮ้-เฮะ-เฮ-เฮะ-เฮ้-เฮะ)
(เพื่อ พระราชา ปลอดภัย สำราญทุกข์)

— เชิด —

— ประสันดาและบ่าวออก —

— ร่าย —

๑. พอได้เห็นพลับพลารัตน	ผู้คนคับคั่งไปทงปา
ให้คิดสงสัยในวิญญาน	จะเป็นทุกข์มาแต่เมืองใด
ชาวเราจะเข้าไปฟังดู	ดีร้ายให้รู้อย่างสงสัย
จึงเอาเพี้ยคนกลุ่มรักไว้	แล้วพากันเข้าไปใกล้พลับพลารัตน

- แหกหนังสือคนเดียว -

๑ บदन

อายนบ่าวใครไปไหนมา

ไม่รู้หรือว่าพลบพลาย

ยังว้างชนนค

บาง โบกมอบางถนคตง

บางว่าน่าถองเดี่ยว

พวกทหารครนเห็นจรงว

ทวงทกรยาเหมอนเจ้า

ระตถนยเด็คจอย

บางจะได้คชด้าทบ

ก่งกระด้นชนนงเดวรจขบ

บางว่าจะจบเอาคต ๑

๑ ๒ คำ ๑

- ร่าย -

๑ บदन

จิงวากเบนชาวพนา

อนจรวดด้วยชาวมา

ถงจะหามให้เขาไป

นหรือพลบพลายของระต

ม่งอย่าเยอหยงหยาบชา

ประด้นดาไม่ทถอยหน

นายชอบนหัยชาญไชย

จจะรจกทาวพญานหาไม่

เหตุใดไม่บอกแต่คมา

แต่ชมนมนายกกใหญ่กว

ถงชาวปากไม่กตวใคร ๑

๑ ๒ คำ ๑

- ร่าย -

๑ บदन

จรงอวฮาเฮยอัยโจรไพร

ว่าไม่รู้กบออกอกให้

โอหังอดคกถาหนามง

พวกกระตได้พงกหมนได้

บงอาจใจชนเดียงเถยง

ทำไมมากดบโกรชง

ถองदनคนดะตงกเหลดตาย

๗

ม่งมาแทนด้หาคณ

ไม่วอมอพวกพดทงหตาย

แมนรกตวถวชวตวอถววย

อย่าหยาบซาทาทยรบนไป ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ

— ร่าย —

๐ บदन

ประณตาคณชดอชณาดัย

จิงตอปปไปพถนทนใด

เฮียงมชไครอัยพวกน

ถิงกนอยตวไม่กถวเกรง

จะตอด้กับเองไม่ถอยหน

หน้าไหนไครเหวยเฮียกถาด

ให้มชคอชงกนออกมา ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

— แยกโหม่งขึ้นเดี่ยว —

๐ บदन

พวกพดระตบษดีหนา

ได้ฟังถอยคักไกรธา

จิงกรกนออกมาท้นใด

บ้างถวยไม่พตองกระบงถัน

ถักถหนาตากนเขาถอมใด

บ้างก่าหมัดชดเชมรเข้าไป

หมายใจจะจับเอาถั่วมา ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

— แยกเจ้าเซ็น —

๐ เมอน

ระตบผ่านบษดีหนา

ไดยนถียงอองถิงพดบพดา

ชดใจไคถคถาออกมาพถน

— ร่าย —

ถัดจเห็นอแทนทบถถกถน

จิงถารถัดถรถัดถากถาถน

ไครถวาทชกถกถนถน

จะเกรงใจถกถกไม่มี่ ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

- ร่าย -

๑ บदन กิดาหยนบงคมเห็นอเกศ
 ทุดถันองภูวนัยไปทันที เมอกมพวกโจรไพร

- เจริจา -

อาจอกบกบนเขามา ชาวเราร้องว่ามนต์ให้
 อดดมมอกอศอไม่กลัวใคร ทงใจเริจาทำทาย
 ครนดอมได้จับมนต์ปประยุทธ์ พวกเรามวยมุดตงมากหลาย
 กราบทุดแต่ต้นไปจนปลาย บรรายให้ทราบทุกสิ่งอัน ฯ

๑ ๖ คำ ๑

- สร้อยพระยาตานัดัด -

๑ เมอน ระตชดแคนแด่นคัลย
 กระทบบาทกราดกรวดงเพลิงกลไป จ้งกระช่นด้งหนาทควาดไป
 ดัดผู้คนทงกองทัพ แต่จะจับโจรปากไม่ได้
 เกรงกตอผมอมนหรือไร มันจะมีฤทธิ์ไกรกระไรมา
 อ้ายถกฟานดกกระจงทงกักัด โอหังฮักฮักนกกหนา
 เร่งเรวรบรจจิตโยธา จะยกไปเช่นฆ่าเดียบบน ฯ

๑ ๖ คำ ๑

- ร่าย -

๑ บदन เด่นาอกถันชวญหัน
 รบดั่งแถววงเบนดั่งคด ออกมาจัตโยธิตามบัญญัติ ฯ

๑ ๒ คำ - เต็มอ ๑

— แหกหวน —

๑ บदन^๒ ประสันตาแอบค้อย^๑ในป่า
 เห็นพวกระต^๑แตงกายา โยธาเบน^๑ทำนองกองทัพ
 ดำคณ^๑มันคงไม่ดัง^๑ดัย^๑ ว่าจะไปสงครามตามจับ
 พาว^๑วบก^๑หนามเหนย^๑วเกย^๑วยบ^๑ มายัง^๑ที่^๑ประ^๑ท^๑บ^๑พล^๑พล^๑า ๗

๗ ๔ คำ-เซ็ด ๗

— บิดมาน —

ฉาก ๔ พลับพลานันท์

เวลาใกล้กับฉาก ๓

— รอร่าย —

๑ ครน^๑ถึง^๑จง^๑ค^๑ดาน^๑เข้า^๑ไป^๑เฝ้า^๑ ทูต^๑แถด^๑ง^๑แบ่ง^๑เบา^๑จะ^๑เอา^๑หน้า^๑
 บदन^๑ระ^๑ต^๑เตร^๑ียม^๑โย^๑ธา^๑ จะ^๑ยก^๑มา^๑หัก^๑โหม^๑โจม^๑ตี^๑

๗ ๒ คำ ๗

— สร้อยสนัด —

๑ เมอน^๑น^๑ พระ^๑โณ^๑ม^๑ย^๑ง^๑อง^๑ค^๑มิ^๑ด^๑าร^๑ะ^๑บ^๑น^๑ห^๑ย^๑
 ได้^๑พ^๑ง^๑ประ^๑สัน^๑ตา^๑พา^๑ที่^๑ ประ^๑ท^๑ล^๑าด^๑ใจ^๑จ^๑ม^๑พ^๑จ^๑มา^๑น

— เจริจา —

ระ^๑ต^๑ณ^๑น^๑อย^๑ท^๑ไ^๑น^๑ ทำ^๑ไม^๑ย^๑ัก^๑ย^๑ัก^๑มา^๑หัก^๑หา^๑ญ^๑
 เมอ^๑ไม^๑ม^๑ด^๑่า^๑เห^๑ต^๑เก^๑ท^๑พา^๑ด^๑ คำ^๑ท^๑วา^๑ขา^๑น^๑ชา^๑แ^๑ด^๑ง^๑ใจ^๑
 แม^๑น^๑จะ^๑ยก^๑โย^๑ธา^๑มา^๑ร^๑บ^๑จ^๑ริง^๑ คง^๑เก^๑ิด^๑เห^๑ต^๑ด^๑ัก^๑ด^๑ึง^๑จ^๑ิง^๑เบ^๑น^๑ได้^๑
 พ^๑ด^๑ย^๑ง^๑ไ^๑คร^๑จะ^๑เห^๑น^๑ป^๑ระ^๑กา^๑ร^๑ไ^๑ด^๑ จ^๑ง^๑ว่า^๑ไป^๑ให้^๑ด^๑อง^๑ทำ^๑น^๑อง^๑ค^๑ว^๑าม ๗

๗ ๖ คำ ๗

— ร่าย —

๑ บดิน	ยะรุเตะได้ฟังรับสั่งถาม
จึงว่าถ้าจะเกิดสงคราม	ย่อมคิดต่อก่อความจึงตามไป
นเหตุผลไม้มืด ๆ อยู่	ประจันตาซึ่งรูมาแต่ไหน
มีผู้บอกเล่าเจ้าหรือไร	หรือได้ไปเห็นแก่ตา ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

— ร่าย —

๑ บดิน	ประจันตาแต่รงยมแก่หน้า
จึงว่าข้าไปต่อสักณา	ทรมเนินภูผามรธา
พบพวกระตูลเขาเตรียมทัพ	ว่าจะยกมาจับบนห้วย
ถ้าไปดีบไม่ล้มเหมือนพาท	ขอถวายชีวิตภวนัย ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ บดิน	ปณตาได้ฟังยังดังดัย
จะซัดซัดประจันตาก็เกรงใจ	จึงลุกเดินออกไปดีบดู ฯ

ฯ ๒ คำ—เจรจา ฯ

— ร้อยร่าย —

๑ ดับดำบ่าวไพร่ไม่ได้ความ	จึงตดเตยวเทยวถามทุกหมวดหมู่
ถึงมุกคายเห็นทับหีบประตู	โถหิดัดดหยดอยู่หดยากอง
กริ่งใจเข้าไปด้วยสังกา	เห็นคนนอนคดุมผ้าทอง
จึงเลิกฝจากหนานงมอ	ก็รู้ว่าบ่าวของประจันตา

เห็นเนื้อด้วยบย้อยเบนนอยรว
มั่งไปปล้นใครเขาแทงมา

ทำโกรธกรวชู้เชญจะเข่นฆ่า
หรืออย่างไรให้อาย่าบีดักัน ฯ

ฯ ๖ คำ—เจรจา ฯ

— ร่าย —

๑ บดินน
เหตุผดคันความพองามกัน
จึงบอกตามะหงงเด็น
พลอยงบนดาเสนาใน

ปุนตาพังความเห็นเหมาะมน
กรบมาสู่วรรณพลบพิลาไสย
โดยดงคดทถามได้
ต่างคนขจัดใจประดันตา ฯ

ฯ ๕ คำ ฯ

— ร่าย —

๑ บดินน
จึงขหน่าว่าไปด้วยโกรธา

คำมะหงงได้พังไม้กังขา
ชะเจ้าประดันตาควัด

— เจรจา —

ไปเที่ยวชุกชนจนเกิดความ
ยังกลบมาเอาหน้าพาท
น้อยหรือเดให้กดเจ้าคนเอก
ชอบแต่ด็บข้าให้หน้าใจ

ให้ดังครามคิดต่อไม่พอท
ให้กนเชือดนหลงไป
ทำโหยกเหยกให้ระศุดหมั่นได้
คดศัระชะเลียบไวทงไพร่นาย

— ร่าย —

เด้นาพลอยงจงปรึกษา
คำมะหงงคำวามากมาย

โทษตัวประดันตาตามกฎหมาย
ประดันตาเต็มอายไม่เจรจา ฯ

ฯ ๘ คำ ฯ

— สะดางแปลง —

๑ เมื่อน ^{๕ ๕}	มีด ^๕ ระบัน ^๕ หย ^๕ ด้ ^๕ กา ^๕ ห ^๕ รา
จ ^๕ ัง ^๕ ตร ^๕ ด้ ^๕ ห ^๕ ำ ^๕ ม ^๕ ะ ^๕ ห ^๕ ง ^๕ เ ^๕ น ^๕ า	จะ ^๕ โม ^๕ โ ^๕ โก ^๕ ร ^๕ า ^๕ ไป ^๕ ว ^๕ า ^๕ ไร
ถ ^๕ ัง ^๕ จะ ^๕ เ ^๕ า ^๕ ป ^๕ ระ ^๕ ด ^๕ ัน ^๕ ต ^๕ า ^๕ ไป ^๕ ข ^๕ ำ ^๕ พ ^๕ ัน	ด ^๕ ัง ^๕ ค ^๕ ร ^๕ า ^๕ ม ^๕ น ^๕ ัน ^๕ จะ ^๕ ห ^๕ าย ^๕ ก ^๕ ั ^๕ ห ^๕ า ^๕ ไ ^๕ ม ^๕
มา ^๕ ด ^๕ เ ^๕ น ^๕ ัน ^๕ ค ^๕ ั ^๕ ต ^๕ ร ^๕ ู ^๕ ไป	จะ ^๕ ได้ ^๕ ไ ^๕ จ ^๕ ำ ^๕ เร ^๕ า ^๕ ค ^๕ ร ^๕ ัน ^๕ ค ^๕ ร ^๕ ำ ^๕ ม
ไ ^๕ น ^๕ ๗ ใน ^๕ ณ ^๕ ร ^๕ ง ^๕ ค ^๕ ค ^๕ ง ^๕ ค ^๕ อ ^๕ ด ^๕	ด ^๕ ้วย ^๕ ว ^๕ ระ ^๕ ต ^๕ ู ^๕ น ^๕ ไ ^๕ ม ^๕ เ ^๕ ด ^๕ ข ^๕ า ^๕ ม
ค ^๕ ิ ^๕ ด ^๕ ไ ^๕ ว ^๕ ่ ^๕ ว ^๕ า ^๕ จะ ^๕ ไ ^๕ ค ^๕ ร ^๕ ท ^๕ ำ ^๕ ด ^๕ ัง ^๕ ค ^๕ ร ^๕ า ^๕ ม	เพ ^๕ ็ง ^๕ จะ ^๕ ไ ^๕ ด ^๕ เ ^๕ อ ^๕ ก ^๕ ด ^๕ เ ^๕ น ^๕ า ^๕ ม ^๕ ใน ^๕ ค ^๕ ร ^๕ ง ^๕ น ^๕

— ร่าย —

ค ^๕ ำ ^๕ ม ^๕ ะ ^๕ ห ^๕ ง ^๕ จ ^๕ ง ^๕ ร ^๕ เ ^๕ ง ^๕ ไป ^๕ จ ^๕ ัด ^๕ ท ^๕ พ	ไ ^๕ ้ ^๕ พ ^๕ ร ^๕ อ ^๕ ม ^๕ ด ^๕ ร ^๕ ร ^๕ พ ^๕ ต ^๕ า ^๕ ม ^๕ ก ^๕ ระ ^๕ บ ^๕ ว ^๕ น ^๕ ถ ^๕ ัน ^๕ ถ ^๕
ป ^๕ ระ ^๕ ด ^๕ ัน ^๕ ต ^๕ า ^๕ ท ^๕ ำ ^๕ ค ^๕ ว ^๕ า ^๕ ม ^๕ ง ^๕ า ^๕ ม ^๕ ค ^๕	อ ^๕ อ ^๕ ก ^๕ ต ^๕ เบ ^๕ น ^๕ ท ^๕ พ ^๕ ห ^๕ น ^๕ า ^๕ เก ^๕ ด ^๕ ว ^๕
บ ^๕ ร ^๕ ร ^๕ ต ^๕ า ^๕ บ ^๕ ำ ^๕ ว ^๕ ไ ^๕ พ ^๕ ร ^๕ เ ^๕ ใน ^๕ ก ^๕ อ ^๕ ง ^๕ น ^๕	ป ^๕ ระ ^๕ ก ^๕ า ^๕ ศ ^๕ ก ^๕ ัน ^๕ ก ^๕ ำ ^๕ ข ^๕ ำ ^๕ บ ^๕ ไ ^๕ ห ^๕ ร ^๕ ุ ^๕ ท ^๕ ก ^๕
ถ ^๕ ำ ^๕ ย ^๕ อ ^๕ ท ^๕ อ ^๕ ด ^๕ อ ^๕ ด ^๕ ัง ^๕ ค ^๕ ร ^๕ า ^๕ ม ^๕ ค ^๕ ร ^๕ ำ ^๕ ม ^๕ ถ ^๕ ล ^๕ ว ^๕	จะ ^๕ เ ^๕ า ^๕ โ ^๕ ท ^๕ ษ ^๕ ค ^๕ ด ^๕ ห ^๕ ว ^๕ เ ^๕ ด ^๕ ี ^๕ บ ^๕ ไ ^๕ ว ^๕ ๗

๗ ๑๐ คำ ๗

— ร่าย —

๑ บ ^๕ ค ^๕ น ^๕ น	ค ^๕ ำ ^๕ ม ^๕ ะ ^๕ ห ^๕ ง ^๕ เ ^๕ น ^๕ า ^๕ อ ^๕ ั ^๕ ช ^๕ เ ^๕ า ^๕ ด ^๕ ย ^๕
ม ^๕ ร ^๕ ุ ^๕ ท ^๕ ท ^๕ ด ^๕ ท ^๕ า ^๕ น ^๕ ป ^๕ ระ ^๕ ก ^๕ า ^๕ ร ^๕ ไ ^๕ ด ^๕	ก ^๕ ็ ^๕ เ ^๕ อ ^๕ ก ^๕ ไป ^๕ ร ^๕ เ ^๕ ง ^๕ ว ^๕ ด ^๕ จ ^๕ ัด ^๕ โ ^๕ ย ^๕ ห ^๕ า ^๕ ๗

๗ ๒ คำ—เจ^๕ร^๕จ^๕า^๕—เ^๕ด^๕ม^๕อ^๕ ๗

— ร่าย —

๑ เมื่อน ^{๕ ๕}	มีด ^๕ ระ ^๕ บัน ^๕ หย ^๕ ด้ ^๕ กา ^๕ ห ^๕ รา
จ ^๕ ัง ^๕ ด ^๕ ะ ^๕ ด ^๕ ร ^๕ ง ^๕ ท ^๕ ร ^๕ ง ^๕ ค ^๕ ร ^๕ เ ^๕ อ ^๕ ง ^๕ ม ^๕ ร ^๕ ุ ^๕ ชา ^๕	ต ^๕ า ^๕ ม ^๕ ค ^๕ ำ ^๕ ว ^๕ า ^๕ ณ ^๕ ร ^๕ ง ^๕ ค ^๕ ย ^๕ ง ^๕ ย ^๕ ท ^๕ ข ^๕

๗ ๒ คำ ๗

๘๓

— กิดาหยัน ๔ คน — ออกข้างละ ๒ คน —
— เชิญพาน — กริช — น้าอบ — แบ่ง — พัด —

— โทน —

๑ บรรจงทรงสอดค้นับเพลา	ภูษานุ่งห่มวงเนาไม่เถื่อนหลุด
นดององค์เกราะสู้รกรณกันอาวุธ	เจียรระบาดผาดผดพรพรรณราย
ตามทิศทั้บทรวงดวงกุดัน	คาดเข็มขัดรคมนกระสันด้าย
ตั้งวาดประดับทั้บทิมเพทาย	ทองกรจำหัดกลายลงยา
ขำมรงค์คำเมืองเรืองระยับ	คาดพับพันโพกเกศา
แต่งเป็นเช่นชาวอริยวา	กุมกริชฤทธาสำหรับมือ ฯ

ฯ ๖ คำ ฯ

— รือราย —

มาทรงอาชา ^{๒๑} มาทนาง	พระหัตถ์ ^{๒๒} ทวนวง ^{๒๓} เหนียว ^{๒๔} วงด้าย ^{๒๕} ถ้อย
ให้ ^{๒๖} คลา ^{๒๗} เคลอน ^{๒๘} พล ^{๒๙} ชน ^{๓๐} บรรดิ ^{๓๑} อ	ให้ ^{๓๒} ด้น ^{๓๓} ของ ^{๓๔} ออย ^{๓๕} ยก ^{๓๖} ไป ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ

— บัปพาทย์^{๓๗}ทำ^{๓๘}เพลง — แยก^{๓๙}เจ้า^{๔๐}เซ็น —

— พวกพลทหาร^{๔๑}ชุด^{๔๒}แรก^{๔๓}เดิน^{๔๔}ออก^{๔๕}มา^{๔๖}ก่อน^{๔๗}
ทำ^{๔๘}ความ^{๔๙}เคารพ^{๕๐}พร้อม^{๕๑}กับ^{๕๒}ร้อง^{๕๓} “ต้า^{๕๔}เบะ” —

— บัปพาทย์^{๕๕}ทำ^{๕๖}เพลง — สระ^{๕๗}หม่า^{๕๘}แยก —

— พวกนายทหาร^{๕๙}เดิน^{๖๐}ออก^{๖๑}มา^{๖๒}เป็น^{๖๓}ชุด^{๖๔}ที่สอง^{๖๕} —

— ประสันตาทอก — ตำมะหงงและพระพี่เลี้ยงออก —

— บัฟพาทย์เริ่มทำเพลง — แหกยิงนก —

— ปันหยี่และระเด่นดาหยนออก —

— ร้องเพลง — แหกยิงนก —

(คำร้อง) ดุยาดัน ดุยาดัน ดุยาดัน เปอรดาวัน เต็นคารา

(คำแปล) (เดิน เดิน เดิน นักรบ - แห่ง - กองทัพ)

เปอรก เกอะ ประวัง อะกัน มะนัง อาตัสต์ ดะมันย๊ะ

(คำแปล) (ไป สู่ สงคราม จะ ชนะ ทั่วไป)

บราน บราน บราน กาโด้ว มาต ต๊ะ อาบ้ำ

(คำแปล) (กล้าหาญ กล้าหาญ กล้าหาญ แม่ ตาย ก็ไม่เป็นไร)

เปอรก เกอะ ประวัง อะกัน มะนัง อาตัสต์ ดะมันย๊ะ

ปูกต ปูกต ปูกต มุซุ เบอะตุต บินาชา

(ตี ตี ตี คัตรุ แน่นนอน พินาค)

(คำร้อง) เปอรก เกอะ ประวัง อะกัน มะนัง อาตัสต์ ดะมันย๊ะ

” มะนัง มะนัง มะนัง มูได ประวัง มะนัง ชัดย๊ะ

(คำแปล) (ชนะ ชนะ ชนะ พอเริ่ม สงคราม ก็ชนะเท่านั้นเอง)

เปอรก เกอะ ประวัง อะกัน มะนัง อาตัสต์ ดะมันย๊ะ ฯ

— เดินขบวนทัพ —

— ปิดม่าน —

ฉาก ๕ ภายในพลับพลาพระศู

เวลาเดียวกับฉาก ๔

— ร่าย —

๐ เมื่อนั้น ระเบิดบงดีหนาเป็นใหญ่
 ครนเด็รจจตพหตพดไกร เด้จไปห้องสุวรรณทันที ฯ

ฯ ๒ คำ - เข้าม่าน - ดา ฯ

— ร่าย —

๐ ดดองคดงเห่นอบตดงกรตณ จังตรัดกับประไหมดู่หรี
 เมอกใจรบาพนาด มาก่อกวนใจพเบนศตวร
 แด่ดั่งหารผตญพตเรตมตาย เบ่นนาเคน่นาอายอดดู่
 พจะยกพตชนธิไปพันดู ขวญเจ้าค้อยอยุ่อย่าอาวรณ์ ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

— มายะซ้อตัด —

๐ เมื่อนั้น นวตนางครดำด้ายดมร

— สร้อย ๑ —

ดูงามิ มุตริยะ เตอรจิ้นคำ ดยิวา ไชยา
 (สวามิ ที่เคารพ ที่รักยิ่ง ชั่วชีวิต หม่อมมณีน)

กรามบาทบงคมประนอมกร ภูรธยาได้เด้จไป

— สร้อย ๒ —

ติงงัดดำห์ พระคินตะ ติงงัดดำห์ ชามา ไชยา
 (เสด็จอยู่เกิด ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เสด็จอยู่เกิด กับ หม่อมมณีน)

พระเป็นขัตติยวงศ์ทรงพิภพ

มิควรคู่สู้รบกับโจรไพร

— สร้อย ๑ —

ขอแบ่ให้พวกทหารชาญชัย

ตามไปจับมันนเห็นแหละดี ๆ

— สร้อย ๒ —

ฯ & คำ ฯ

— แยกรำพึง —

๐ เมื่อนั้น

ระตบษดีหันาร่องศรี

ฟังนางพดางตอบว่า

ว่าโรยอย่างนกตยา

ขรมดว่าพวกโจรไพร

ย่อมเรื่องฤทธิไกรแกดักด้า

เคยณรงศ์รบราญชำนานมา

ทวทุกพารากแดงดอ

จะให้แต่โยธาทงน

ไปตามจับมันจะได้หรือ

พะใครไปสู้ด้อม

มาถอยศักคั่นนด้วยอันใด

เจ้าอย่าดังกาปรารมภ์

ทุกขรอนเตรียมครมหม่นไหม้

— เจริญ —

ระตบ— พี้จะลาโฉมงามไปตามโจร

มิให้คนดุษั้นนินทาได้

ครด้า— ขอประทานอย่าได้เสด็จไป ---

ระตบ—

ดวงใจจงอย่าจาบลิ้ง

ถึงพี้ไปใจก็อยู่คู้กับน้อง

อย่าหม่นหมองวิโยคโคกคัลย์

พี้ไปไม่ช้าจะมาพลัน

จอมขวัญของพี้จงวางใจ

ครด้า— ทูลกระหม่อมแก้ว

น้องเชื่อแล้วมิได้คิดสงสัย

แต่รู้สึกหวาดทวนพริ้งใจ

ภวนัยโปรดทรงพระเมตตา

เชิญเสด็จประทับอยู่กับน้อง

อย่าให้ต้องเปล่าเปลี่ยวเหลียวหา

ดังกายใจอยู่ด้วยกันทุกวันมา

น้องจะผาสุกยิ่งทั้งกังวล

ระตุ— ไม่ได้ชั้น้อง,

พี่ได้ส่งให้เขาเตรียมทัพ

กิตติศัพท์^๑แจ่มทุกแห่งหน

แม้สิ่งเล็กไม่ไปอวยไพร่พล

พอสุริย^๒นเลี้ยวลับจะกลับมา

นะน้องนะ

ตั้งเสร็จเสร็จจากห้องใน

ออกไปที่ประชุมโยธา ฯ

ฯ ๘ คำ—เดิมอ ฯ

— บพาทย์ทำเพลง—ฉิ่งตรึง —

— ร่าย —

๑ จึ่งเหยียบ โกลน^๓ใจ^๔ชน^๕มา^๖ทาง^๗ ด้วย^๘กาด^๙แคน^{๑๐}ขด^{๑๑}ส^{๑๒}ห^{๑๓}้า

โบกพระหัตถ์^{๑๔}ตรัส^{๑๕}สั่ง^{๑๖}เสนา

ให้^{๑๗}เค^{๑๘}ล^{๑๙}อ^{๒๐}น^{๒๑}ย^{๒๒}ก^{๒๓}โย^{๒๔}ธา^{๒๕}ค^{๒๖}ดา^{๒๗}ไ^{๒๘}ค^{๒๙}ด ฯ

ฯ ๒ คำ—เชิด ฯ

— ปิดม่าน —

ฉาก ๖ หุ่นเชิงภูมุนงมะราปี

เวลาติดต่อกับฉาก ๕

— แยกบันตน —

๑ เฝ้าย^๑เดินตามเนิน^๒แนว^๓ภู^๔มุน^๕ง พอด^๖ก^๗ท^๘ง^๙แ^{๑๐}ด^{๑๑}เห็น^{๑๒}ทัพ^{๑๓}ใหญ่

ธง^{๑๔}เท^{๑๕}ย^{๑๖}ว^{๑๗}เช^{๑๘}ย^{๑๙}ว^{๒๐}แดง^{๒๑}ด^{๒๒}า^{๒๓}ด^{๒๔}ไ^{๒๕}ไป

ด^{๒๖}ัน^{๒๗}น^{๒๘}ก^{๒๙}ด^{๓๐}อง^{๓๑}ฆ^{๓๒}อง^{๓๓}ช^{๓๔}ย^{๓๕}น^{๓๖}น^{๓๗}

— ร่าย —

ระตุ^๑เค^๒อ^๓ค^๔ด^๕ด^๖า^๗ด^๘ท^๙ย^{๑๐}า^{๑๑}น^{๑๒}จ^{๑๓}ิต

ประ^{๑๔}กา^{๑๕}ค^{๑๖}ิต^{๑๗}ด^{๑๘}ัง^{๑๙}นิ^{๒๐}กร^{๒๑}ก^{๒๒}อง^{๒๓}ช^{๒๔}น

เร^{๑๒}ง^{๑๓}ไ^{๑๔}จ^{๑๕}ม^{๑๖}เ^{๑๗}้า^{๑๘}ไ^{๑๙}ป^{๒๐}อ^{๒๑}ย^{๒๒}า^{๒๓}ไ^{๒๔}ว^{๒๕}ม^{๒๖}ัน

ไ^{๒๗}ด^{๒๘}ี^{๒๙}พิ^{๓๐}ฆ^{๓๑}า^{๓๒}ด^{๓๓}ฟ^{๓๔}า^{๓๕}ด^{๓๖}พ^{๓๗}ัน^{๓๘}ไ^{๓๙}ห^{๔๐}ม^{๔๑}ร^{๔๒}ณ^{๔๓}า ฯ

ฯ ๔ คำ ฯ

บัพพัตถ์ทำเพลง—สมาธิ—พวกพลทั้งสองกองทัพเดินเข้าประดาหน้ากัน

— ร่าย —

๑ ประเด็นตาคใจเห็นได้	ถกกระบรราชอนำหน้า
บ่าวไพร่ไม่คิดแก้ชว	ต่างเข้าเช่นฆ่าบัจจามิตร
พวกพลแตกกระจายพ่ายพัง	จนกระทั่งถึงระตูไม่ต่อสู้
ประเด็นตาทำทวยทำอดฤทธิ	รำกริชเยาะเย้ยไปมา ฯ

ฯ & คำ ฯ

— สระหม้าแขก — ประเด็นตารำกริชมลายู —

— ร่าย —

๑ เมื่อน	ระตูผ่านบุษดีหน้า
เห็นโจรไพรได้พลโยธา	แตกกระจายพ่ายมาจนพ้นทัพ
โกรธหนักชกกระบือออกคตอน	ได้พลนิกรตั้งท่อนกตบ
หักโหมโรมรันประจัญรบ	ตบเขาไปไม่มรรอ

— แขกโหม่ง —

เหตอมเห็นบนหยาชวาช	ได้ภาพรงเพราดังเหตาคด
น้ำจระมพงศ์เผ่าเหล้ากอด	เนื้อหนอกระษัตริย์ชดชยา
ทวงทททากประหลาด	เหนมไซเซอชาติชาวบา
คิดพลางทางมวจา	ดูราบันจุเหรจุทชริน

— เจริญ —

เบนไฉนหยาบชำล้ามานัย	ชวนกันทำการออกศด
ตงกองช้องตมผู้คน	เที่ยวปล้นพวราหรือว่าไร
รูปทรงดังศรีกรยา	จะตมเป็นชาวปากหาไม้
บ่าวท่านอาจองทงใจ	เขาไปถึงหน้าพลับพลา

ได้ฉาญรพดเวาตมคาย
หมั้นเราเผ่าพงศ์กระษัตรา

แฉวหยาบชาทาทยเบนนกหนา
เร้งตั้งคัวมาแต่โดยดี ฯ

ฯ ๑๔ คำ ฯ

— ร่าย —

๑. เมอนน

พังระตบษลัหนาพาท

พระโณมยงองค์มดำระบันหย

ยมพลางทางมพจมาน

— เจริจา —

เราเป็นชาวบำพนาถ
มิได้เคยหักโหมโรมราญ
ซึ่งบ่าวเราทำตะเมิดเกิดดิฉวาท
จะให้ส่งคัวนั้นสู่คบัญญา
พวกพองของทาทดอมวง
เหมือนไม่มฉมอแฉวหรือไร
ถ้ารู้ไปถึงไหนก็ไม่งาม
นั้นอะไรไม่หน้าชาร้าย
ซึ่งเราช่วยว่าเพราะการุณ
จงยกทัพกลับไปดังใจปอง

เทียบอยู่ตามวิสัยในไพร่ล้านท
คับบ้านเมืองใครแต่โรมา

รุกราชอาจหาญเหมือนท่านว่า
ด้วยไม่รู้จักหน้าว่าผู้ใด
แต่จะจับชาวตงก็ไม่ได้

นึ่งให้เขาฆ่าชายหน้านาย
ชอบแต่คิดบีตความเสียให้หาย
เอาโยธามาตายเสียกายกอง
อย่าโมโหหันหุนช่นช้อง
ครอบครองพาราให้ดำราญ ฯ

ฯ ๑๐ คำ ฯ

— ร่าย —

๑. เมอนน

พังบนหยตบพจมาน

ท้าวบษลัหนาภดาหาญ

ว่าชานแนมเหนบยงเจ็บใจ

จ้งว่นหยอ ๆ บั๋นจุเห่จ
มั่งม้นมากแฉ่วไป
ว่าพดางทางซบอาษา
เข้าไ้โรมรูกบกับัน

เขากบว่าอดถ้าวเทจแกไข
ค้แฉ่วจะไ้เห็นกัน
ว่าท่าเพลงทวนทวนหัน
หมายมนจะฆ่าชวาดย ๑

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน

กระระอาษาซ้งซัย
เป็ดยนทาฬามากเบ็นนาคเกยว
ค่างคด้องว่องไวในกระบวน

บันหย็ไม่พรนทวนไ้หว
เดี่ยวไ้ค้กระหัดบทบทวน
ดอเดี่ยวพดวนหันทวน
ประปรายปลาดยทวนแทงกัน ๑

๑ ๔ คำ - พญาเดิน ๑

๑ เมื่อนน

ซบมาไ้ประชิดคคพ
วงเวียนเข้าออกเบ็นปลดอกซ้าง
จุโถม โถมแทงแย่งยุทธ

ท้าวบษัฒนาแข่งชน
บองบัดผัดผ่นอาว
กณัฐคั้วส่บคย้างไม่ยงหยด
คยงกาดังฤทธิรตราว ๑

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน

เห่นระค โยมรูกคคคค
เยองไ้โตไ้หลงรกรรบ
เวยนวนเบ็นหงส์ล้องคอ

จ้งองคมด้าระบันหย
พระแถดงหนทาเบ็นยอทอ
ซกคัณษพหตบหลกเดี่ยวลต
กลบกลดอกหลดอกกลกันไ้มา ๑

๑ ๔ คำ - เชิดฉิ่ง ๑

๑ เห่นชาคักเดี่ยวเซ่งเตงไ้
โถมแทงถุกอกคกอาษา

พระซบไ้ใหญ่เดี่ยวลตคคคคหน้า
ฉั้นชวาวินาศชาตไ้ใจ ๑

๑ ๒ คำ - โอต - เชิด ๑

๒๑

— พวกทหารบันหัยไถ่ พวกทหารระดแตกหนีเข้าโรง —

— บันหัยขึ้นตระหง่านในที่สูง —

— พวกทหารตั้งเข้ากระบวนในที่ต่ำ —

— ร้องเพลง—แขกเจ้าเซ็นชั้นเดียว—พร้อมกัน —

๑ มัชัยไพร่วายปราณ	ทวยหาญให้ถันสนั่นไหว
ชำนาญศึกอีกเหิมเผด็จชัย	ดีใจสรวลเด่เฮฮา ฯ

ฯ ๒ คำ ฯ

— เต้นตามจังหวะเพลง —

— ปิดม่าน —

จบ.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์ ทำพระจันทร์ พระนคร
นายสนั่น บุณยศิริพันธุ์ เจ้าของ ผู้พิมพ์
ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๔๕๓
